

sýningarverkefnið

Teikning

Þvert á tíma, tísku og tækni, heldur teikning gildi sínu sem grundvallartæki/tækni til athugunar á umhverfi mannsins og til milliliðalausrar miðlunar/tjáningar á þeirri athugun.

hluti úr teikningu John Baine 1789

Kynning fyrir Þjóðminjasafn vor 2010

Sýningin Teikning*

í Þjóðminjasafni Íslands

Sýningin TEIKNING fjallar um teikninguna sem grundvallartæki/tækni til athugunar á umhverfi mannsins og til milliliðalausrar miðlunar/tjáningar á þeirri athugun, - þvert á tíma, tísku og tækni.

Verk sýningarinnar eru frá árinu 1789 og 2001-2012.

Með sýningunni er efnt til samtals milli teikninga frá 1789 við samtímaverk.

Uppistaða sýningarinnar eru pennateikningar stærðfræðingsins og stjörnufræðingsins John Baine. Teikningarnar eru frá Íslandi og Færeyjum, en þær vann Baine fyrir leiðangur Stanleys árið 1789. Teikningar Baine búa yfir nálgun sem kallast sterklega á við þá sem einnig má finna í (lista-)verkum okkar tíma; þannig rúmast sýningin innan ramma sem hefur áhugaverða skírskotun í spurningar um hugtökin upplýsing/þekking.

Útgangspunkturinn, teikningar Baine úr leiðangri Stanleys til Íslands og Færeyja 1789, flokkast undir ferðateikningar. Verk Baine má hins vegar skoða sem "teikningu" í víðum skilningi þar sem höfundur fæst við athugun á umhverfi og aðstæðum, með þeim sértæku aðferðum sem teikningin býr yfir. Samtal verka Baines frá 1789 við verk samtímamanna/kvenna á 21. öld mun endurspeglar hvernig teikningin opnar leiðir til þekkingaröflunar/miðlunar, sem ganga þvert á hefðbundna flokkun menntunar/menningarkerfa okkar, þar sem ríkja "*...eindregnar kröfur um röklega framvindu, tímalega röðun, vísun í áður uppsafnaða þekkingu og textalega framsetningu...*" Foucault. *Hvað er upplýsing?* (haust 1993) Skírnir 167 árg. Reykjavík.

Sýningin fellur þannig vel að sýningarstefnu Þjóðminjasafnsins sem er að tengja sama fortíð og nútíð og sýna þann menningararf sem varðveittur er í Þjóðminjasafni og Landsbókasafni í nýju ljósi.

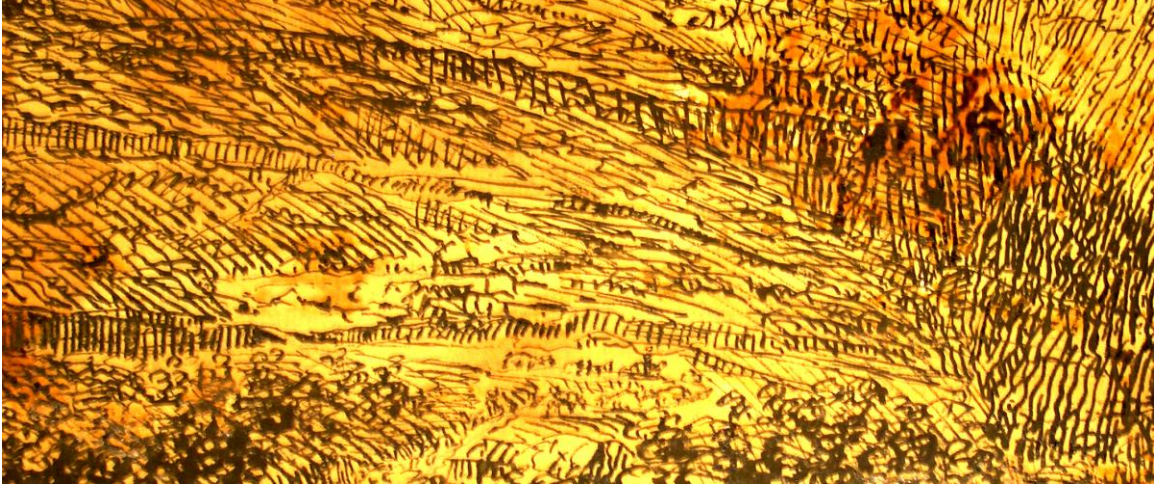
* Vinnuheiti sýningar

Markmið sýningarinnar er að vekja athygli á teikningunni sem tæki til þekkingaröflunar og sem miðli. Það er gert með því að efna til samtals milli teikninga Baine frá 1789 og teikninga samtímalistamanna/kvenna frá 21.öld. Sýningin spannar þannig um 223 ára tímabil og mun endurspeglar sígilda eiginleika þeirrar leiðar sem teikningin býður upp á til skráningar, tjáningar, miðlunar upplýsinga og öflunar þekkingar. Með sýningunni væri jafnframt unnt að varpa fram þeirri spurningu hvort teikning sem aðferð til öflunar/miðlunar á þekkingu, sé vanmetinn þáttur í þekkingarsamfélagi samtímans, í menntun okkar og menningu.

Til samtalsins við teikningar John Baine hafa þegar verið valin verk (teikningar) frá tveim listamanna, þeirra Önnu Guðjónsdóttur (Íslenskur myndlistamaður starfandi í Hamborg, Þýskalandi) og Per Kirkeby (danskur myndlistamaður).

John Baine

Útgangspunktur sýningarverkefnisins er eins og fram hefur komið teikningar John Baine, stærðfræðikennara í Edinborg á 18. öld, sem var "fær stjörnufræðingur, teiknari og athugari" (John F. West í formála að útgáfu *Íslandsleiðangurs Stanleys 1789-ferðabók* útg. Örn og Örlygur, Reykjavík 1979). Teikningar John Baine hafa sérstöðu í safni ferðateikninga úr Íslandsleiðöngrum að því leiti að þær hafa mjög sterka skírskotun til samtímans í því hversu greinandi, athugandi og miðlandi þær eru (Sumarliði Ísleifsson: bls. 115, *Ísland framandi land*. Mál og menning 1996). Textar Baine úr dagbókum skráðum í leiðangrinum, sýna einnig afar sérstaka nálgun hans gagnvart viðfangsefninu sem litast af þeim þekkingagrundvelli sem hann byggir á, stærðfræði og stjörnufræði.

hluti úr teikningu john Baine 1789

Anna Guðjónsdóttir er íslenskur myndlistakona sem búsett er í Hamborg. Verk Önnu búa yfir nálgun sem er þekkingarleitandi og rannsakandi, en verk Önnu hafa lítið sést á sýningum hérlendis.

Per Kirkeby vann teikningar og grafík (lithografískar teikningar, raderingar og einþrykk) í Færeyjum 2001. Þau verk kallast á áhugaverðan hátt á við teikningar Baines frá Færeyjum og Íslandi.

Stefnt er að því að bæta 1-2 samtímalistamönnum inn í samhengið.

Með því að sýna teikningar samtímalistamanna ásamt teikningum John Baine í samhenginu TEIKNING í Bogasal Þjóðminjasafnsins er kallað fram samtál teikninga frá 1789 við teikningar samtímalistamanna. Með því er undirstrikað tímaleysi þess miðils sem teikningin er og vakin athygli á almennt gildi teikningarinnar sem tjáningaforms. Með sýningunni eru gögn í varðveislu Þjóðminjasafns og handritadeildar Landsbókasafns/háskólabókasafns sett í samhengi við myndlist samtímans.

Markhópar:

Kennarar og fagfólk í menntakerfinu á öllum skólastigum, starfandi listamenn, safnakennarar, starfsmenn safna, listamenn sem kenna, foreldrar leik,-grunn- og framhaldsskólanemenda.

nemendur Þ.S. í teikningu, Fornám skólaárið 2006-7

Grunn heimildir rannsóknarinnar (heimildaflokkar):

1. Teikning sem tjáningarform, skráning/miðlun.

Teikningar John Baines sem varðveittar eru í Landsbókasafni Íslands og Landsbókasafni Færeyja. Teikningar sem varðveittar eru í lista-, handrita- og einkasöfnum á Íslandi og í Den Grafiske Samling í Statens Museum for Kunst og í Det Kongelige Bibliotek, Kaupmannahöfn, teikningar íslenskra og alþjóðlegra samtímalistamanna.

2. Rannsóknir um Art Practice as research, Art and cognition. Til dæmis: *The Primacy of Drawing; histories of theories and practice*: höf. Deanna Petherbridge, Yale University Press New Haven and London 2010.

3. Efni/reynsla frá kennslu í teikningu sem undirrituð starfar við, en það er m.a. innan Diplómanámsins TEIKNING sem er nýtt nám sem Tækniskólinn og Myndlistaskólinn í Reykjavík standa fyrir (Tilraunakennsla. Innan verkefnisins Knowhow2. Sjá www.knowhow.is og www.knowhow2.is).

4. Greinar um öflun og miðlun þekkingar innan bókmennta, listfræða, menningarfræða og heimspeki, til dæmis:

Henry Lefebvre, Rythmanalysis 2009

Jean Beaudrillard, *The Extacy of Communication*, trans.

Bernard og Caroline Schutze, New York:

Semiotext(e), 1988

Foucault. *The Order of Things: An Archaeology of the Human Sciences* (1966) Fyrsta enska þýðing útgefin af Tavistock Publications 1970 með formála Foucault. London & New York, Routledge.

og greinar Foucault um upplýsingu, um þekkingu: t.d. greinin *Hvað er upplýsing?* Skírnir 167 árg. Reykjavík.

Roland Barthes: *Image Music Text* (1977) trans. Stephen Heath, London, Fontana 1984

R. Barthes: *The Responsibility of Forms; Critical Essays on Music, Art and Representation* (1982) trans. Richard Howard, Oxford: Blackwell 1985

R. Barthes:

Erindi flutt í Listasafni Árnésinga vor 2010 í tengslum við sýningun *Að þekkjast þekkinguna* eftir Sigurjón Baldur Hafsteinsson, Elísabetu Margréti Ólafsdóttur og fleiri

5. Umfjallanir um teikningu (listsögulegar, heimspekilegar, umfj. um teikningar
Til dæmis:

Deanna Petherbridge, *The Primacy of Drawing*. London 2010

Julian Brooks and Nathaniel E. Silver, *Guercino: Mind to Paper*, Los Angeles, J. Paul Getty Museum, 2006

Michel Craig-Martin, *Drawing the Line*. New York 1995

Juhani Pallasmaa, *The Thinking Hand*, 2009

C.H. Butler og C. de Zeger, *On Line. Drawing through the Twentieth Century*. New York 2010.

H. Foster, R. Krauss, Y. Bois, B. Buchloh. (2004) *Art Since 1900*. London, Thames og Hudson.

E. Gombrich: *The Preference to the Primitive; Episodes on the History of Western Taste and Art*, London, Phaidon 2002

P. Klee "The Concept of Analysis" in "The Thinking Eye: *The Notebooks of Paul Klee* (1956) ed. Jurg Spiller, trans. Ralph Mannheim, London og New York 1977

(Lecture 14. Nóvember 1921).

Reykjavík, vor 2010

Þóra Sigurðardóttir

Hluti úr verki nemanda Þ.S. í teikningu í Myndlistask. í R. veturinn 2006-7